

Οι αξίες του λαϊκού εκπολιτισμού νίκησαν τις μπουλτόζες της εμπορευματοποίησης

16 φεβράρη του '86

... εκτός και επί τα αυτά

Τα συνθήματα που χρησιμοποιήθηκαν σε πλακάτ και αναρτήθηκαν στο χώρο των κτισμάτων:

- Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΝΑ ΣΕΒΑΣΤΕΙ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗ
 - ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ
 - ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΕΙΣ
 - ΑΣΕΒΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ * ΑΣΕΒΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ
 - ΘΕΛΟΥΜΕ ΕΡΓΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΧΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
 - ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
 - Ο ΣΤΡΟΒΟΛΟΣ ΑΠΑΙΤΕΙ ΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ
 - ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΔΩΣΕ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΜΑΣ
 - ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ ΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
 - Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΑΝΗΚΕΙ ΣΕ ΟΛΟΥΣ
-

Με έστω μικρή αλλά αποφασιστική κινητοποίηση η καρδιά του Στροβόλου συνεχίζει να κτυπά με έντονη ταχυπαλμία μετά την απόπειρα ξεριζωμού της. Οι μπουλτόζες ηττήθηκαν και τα όμορφα κτίσματα είναι εκεί περιμένοντας τώρα χέρια για τη συντήρηση και επανένταξη τους στη ζωή της κοινότητας.

Για μια ακόμη φορά βρεθήκαμε αντιμέτωποι με το πρόβλημα της κατεδάφισης αξιόλογων κτισμάτων της αρχιτεκτονικής μας παράδοσης. Αυτή τη φορά βέβαια δεν ήταν στην Λευκωσία, αλλά σε ένα από τα προάστια της, το Στρόβολο. Η Αλλαγή της τοποθεσίας, δεν αλλάζει τη σημασία και το νόημα του γεγονότος. Το πρόβλημα παραμένει το ίδιο και συνοψίζεται στο εξής: Από τη μια έλλειψη εκτίμησης αν όχι περιφρόνησης από το πλατύ κοινό της αξίας των κτισμάτων της αρχιτεκτονικής μας παράδοσης και από την άλλη επιθυμία των ιδιοκτητών για κερδοσκοπία και εμπορική εκμετάλλευση του δώρου, εφ' όσον στη συγκεκριμένη περίπτωση προβλεπόταν να ανεγερθεί πενταώροφη πολυκατοικία με μαγαζιά στο ισόγειο και διαμερίσματα άνωθεν.

Εδώ μπαίνει και το ερώτημα αν αυτός που ανάλαβε την αρχιτεκτονική μελέτη της πολυκατοικίας, έθιξε καθόλου το θέμα της ζημιάς που θα προκαλούσε η εξαφάνιση αυτών των κτισμάτων και αν προσπάθησε καθόλου να πείσει τους ιδιοκτήτες να συντηρήσουν και να αξιοποιήσουν τις υπάρχουσες οικοδομές, προσφέροντας στην κοινότητα ένα χώρο ταύτισης και μνήμης. Γιατί ποιο ρόλο παίζουν τελικά οι αρχιτέκτονες ή όσοι άλλοι κάνουν σήμερα αρχιτεκτονικές μελέτες, αν δεν προσπαθούν να μεταφέρουν αυτά τα μηνύματα στον κόσμο, που δεν είχε ποτέ το ερέθισμα και την ευκαιρία να προβληματίσει και να εκτιμήσει αυτές τις αξίες. Φυσικά αντιλαμβανόμαστε ότι εκεί που μετρούν η «αποδοτική επένδυση, τα ενοίκια και οι υπεραξίες»*, αυτές οι «άλλες» αξίες δεν έχουν και πολύ θέση. Εντούτοις η προσπάθεια πρέπει να γίνεται.

Όπως φαίνεται όμως, κι αν έγινε αυτή η προσπάθεια, δεν είχε αποτέλεσμα, γι' αυτό η μανία κατεδάφισης τη φορά αυτή απείλησε ένα ολόκληρο συγκρότημα από τις παλαιότερες και πιο σημαντικές οικοδομές, που διατηρούνται ακόμα στην καρδιά του Στροβόλου, δίπλα από την εκκλησία

της Χρυσελεύσας.

Οι οικοδομές αυτές βέβαια εγκαταλελειμμένες εδώ και χρόνια από τους ιδιοκτήτες τους και απολαμβάνοντας τη γενική περιφρόνηση των ανθρώπων της περιοχής, δίνουν σήμερα πραγματικά την εικόνα ερειπίων. Περιτριγυρισμένα από τα σκουπίδια και τη σαβούρα που αφήνει ο καθένας και χρησιμοποιούμενες σαν δημόσια ουρητήρια αποτελούν μέχρι σήμερα εστία μόλυνσης και μικροβίων για τους γύρω κατοίκους.

Μόνο κάποιοι ηλικιωμένοι πια γείτονες, που διατηρούν ακόμα μνήμες από την παλιά δόξα των αρχοντικών αυτών εκδήλωσαν έντονα τη συγκίνηση τους μπροστά στην εξαφάνιση των θαυμάσιων αυτών τεκμηρίων της παράδοσης μας και μας πρόσφεραν πρόθυμα πληροφορίες για την ιστορία τους.

Φυσικά αν τις απομονώσει κάποιος από το γύρω «περιβάλλον» και παρατηρήσει την ουσία που κρύβεται πίσω από όλη αυτή τη βρωμιά δεν θα αργήσει να αντιληφθεί ότι πρόκειται για εξέχοντα δείγματα δημιουργίας των λαϊκών μαστόρων, που με τη συσσωρευμένη σοφία και εμπειρία τόσων αιώνων μπόρεσαν να κατασκευάσουν πραγματικά αριστουργήματα. Αριστουργήματα, που ακόμα και η σύγχρονη αρχιτεκτονική, κυρίως στην Κύπρο, παρ' όλα τα μέσα και την τεχνολογία που διαθέτει σε λιγοστές ευτυχείς στιγμές μπόρεσε να μας επιδείξει. Βέβαια το γεγονός αυτό δεν είναι ανεξήγητο. Οι βαθύτερες του αιτίες βρίσκονται ακριβώς στην έλλειψη υπεύθυνης και επιστημονικής έρευνας και μελέτης αυτής της παράδοσης, που έχει να μας δώσει τόσες πληροφορίες για τη σωστή ένταξη του οικοδομήματος στο περιβάλλον, για την αξιοποίηση των φυσικών παραμέτρων (ήλιος, φως, αέρας, βλάστηση), όπως και για τον τρόπο που το κτίσμα μπορεί να εξυπηρετήσει τις ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ανάγκες του ανθρώπου. Ανάγκες που τόσο έχει παραμελήσει ο «σύγχρονος» μας πολιτισμός με την ισοπέδωση της ανθρώπινης ύπαρξης, την εμπορευματοποίηση και τον καταναλωτισμό.

Η τραγική ειρωνεία σ' αυτή την περίπτωση είναι ότι η κινητήριος δύναμη της επικείμενης καταστροφής δεν είναι ούτε κάποιος ιδιώτης, ούτε καμιά κερδοσκοπική επιχείρηση, αλλά η ίδια η εκκλησία. Ένας οργανισμός που θα 'πρεπε να χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερη ευαισθησία σε θέματα που αφορούν τις ανθρώπινες αξίες και να είναι πρωτοπόρος σε κοινωνικά και όχι κερδοσκοπικά έργα. Φυσικά η πραγματικότητα μας έχει επιδείξει επανειλημμένα περιπτώσεις στις οποίες η εκκλησία έδρασε με τον ίδιο τρόπο, γι' αυτό και το γεγονός δεν μας εκπλήσσει. Και μάλιστα προχωρά στην πραγματοποίηση των σχεδίων της, παρ' όλη την αντίδραση πολλών φορέων που αντιπροσωπεύουν ειδικούς στο θέμα και που εκφράζουν υπεύθυνες απόψεις για την αξία των συγκεκριμένων κτισμάτων.

Δυστυχώς ή ευτυχώς στην περίπτωση αυτή αποδείχτηκε και η αδυναμία των διοικητικών μέσων, που με τη γραφειοκρατία που τα διέπει, και με επανειλημμένα λάθη και αργοπορίες ήταν αδύνατο να αντιδράσουν.

Τέτοια λάθη ήταν κατ' αρχήν η έκδοση οικοδομικής άδειας από το Συμβούλιο Βελτιώσεως Στροβόλου και στη συνέχεια από τον έπαρχο, χωρίς την ενημέρωση του τμήματος αρχαιοτήτων και παρ' όλη την αντίδραση της τοπικής εφημερίδας «ο Στρόβολος» που ήταν η μόνη που πρόβαλε το θέμα από τον Φεβρουάριο του '85. Στη συνέχεια, ενώ εδώ και δυο μήνες το Συμβούλιο Βελτιώσεως αναγνωρίζοντας το λάθος του, κάλεσε το τμήμα αρχαιοτήτων να δει τα κτίρια και ενώ οι ειδικοί τα έκριναν άξια διατήρησης, δεν προχώρησαν τη διαδικασία ανακήρυξης τους σε αρχαία μνημεία Β πίνακος, πράγμα που θα μπορούσε σήμερα να σταματήσει την προσπάθεια εξαφάνισής τους. Έτσι φτάσαμε σε σχεδόν προτετελεσμένα γεγονότα και το μόνο που μπορούσε να σώσει την κατάσταση ήταν η άμεση αντίδραση των κατοίκων και η περιφρούρηση των κτιρίων, έτσι ώστε να εμποδιστεί η κατεδάφιση και να αναγκαστούν οι αρμόδιοι φορείς να αντιδράσουν.

Και πραγματικά με τη θέληση και κινητοποίηση ελάχιστων ανθρώπων που έβγαλαν φυλλάδια, ενημέρωσαν τον κόσμο για το θέμα, μάζεψαν υπογραφές κλπ αποτράπηκε η καταστροφή. Σ' αυτό βοήθησε αρκετά και η προβολή από τον ημερήσιο τύπο που έδειξε αρκετή ευαισθησία στο θέμα.

Στη συνέχεια, ίσως και λόγω επικείμενων δημοτικών εκλογών μετά το δημοψήφισμα για τους δήμους, το Συμβούλιο Βελτιώσεως Στροβόλου, εκδήλωσε την επιθυμία να αγοράσει τα κτίρια αυτά από την εκκλησία, και να τα χρησιμοποιήσει για πολιτιστικό κέντρο. Αυτή τη στιγμή γίνεται «διαπραγμάτευση» ανάμεσα στον Αρχιεπίσκοπο και το Συμβούλιο Βελτιώσεως για το ΠΟΣΟΝ με το οποίο θα αγορασθούν αυτά τα κτίρια και θα γίνει η διαβίβαση της ιδιοκτησίας. Εν τω μεταξύ με τη δημοσιότητα και την τροπή που πήραν δεν θα μας παραξένευε καθόλου αν ακόμα και η ίδια η εκκλησία και η εκκλησιαστική επιτροπή, που ήταν οι αίτιοι της όλης κατάστασης, εκδηλώσουν το ενδιαφέρον για τη συντήρηση και αξιοποίηση των κτιρίων αυτών για να αποκαταστήσουν το «θιγμένο» τους γόητρο.

Μαρίνα Τυμβίου

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Εντός των Τειχών \(Τεύχος 9\)](#), [Δεκαετία 1980-1989](#), [1986](#), [Λευκωσία](#), [Λευκωσία \(νότια\)](#), [Δημόσιοι Χώροι](#), [Εμπορευματοποίηση](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο

Cyprus Movements Archive

Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:entostonteixon:no_9:mboultozes

Last update: **2025/07/15 13:46**

